

Riktlinjer för tillämpning av färdtjänst och riksfärdtjänst i Melleruds kommun

Antagen av Kommunstyrelsen
den 10 juni 2026, KS-2026-00229, § 94.

Inledning

Färdtjänst och riksfärdtjänst är en särskild form av kollektivtrafik som regleras i Lag om färdtjänst (1997:736) och i Lag om riksfärdtjänst (1997:735). Det är folkbokföringskommunen som har ansvar att anordna färdtjänst för invånare i kommunen. I Melleruds kommun är det Västtrafik AB som upphandlar och administrerar trafik och beställningscentral. I dessa riktlinjer behandlas riktlinjer för färdtjänst under avsnitt A och riktlinjer för riksfärdtjänst under avsnitt B.

A. FÄRDTJÄNST

1. Tillstånd för färdtjänst

Färdtjänst är en anpassad del av kollektivtrafiken som efter prövning är tillgänglig för personer som på grund av funktionsnedsättning, som inte endast är tillfällig,

- har väsentliga svårigheter att förflytta sig själv på egen hand eller
- att resa med allmänna kommunikationer.

Bristfälliga allmänna kommunikationer berättigar inte till färdtjänst, inte heller bristande förmåga att framföra eget fordon.

I Melleruds kommun kan tillstånd beviljas för färdtjänstresa med personbil eller med specialfordon (bil med rullstolsplats). Färdtjänstillståndet är personligt. För färdtjänstillstånd i Melleruds kommun gäller därutöver att

- Den sökande är folkbokförd i Melleruds kommun.
- Funktionshindret bedöms bestå i minst tre månader.
- Det ska finnas ett tydligt samband mellan funktionsnedsättningen och svårigheterna att förflytta sig själv eller att genomföra själva resan.

1.1 Färdtjänst för personer under 18 år

Prövningen av ansökan för personer under 18 år görs i förhållande till barn i motsvarande ålder och situation utan funktionsnedsättning. Föreligger sådana väsentliga svårigheter som avses i färdtjänstlagen och som i huvudsak beror på funktionshinder, ska barnet beviljas färdtjänst. Detta oavsett om barnet skulle kunna förflytta sig i vuxens sällskap eller skulle kunna resa utan väsentliga svårigheter. Barnkonventionens artikel 12 tydliggör att "Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad".

1.2 Tillståndsnivåer

Vid varje utredningstillfälle definieras den enskildas möjligheter att resa, vad gäller funktionshinder och resmöjligheter; kan vederbörande åka närtrafik, åka buss med hjälp av ledsagare, vad har den sökande för aktuella hjälpmedel med mera. Den formen av frågeställningar vägs in under utredningen.

Tillståndet kan därför förenas med villkor utifrån den individuella prövningen. Någon hänsyn till den enskildes ekonomi tas inte vid bedömningen. I följande ordning blir resenären anvisad ett lämpligt färdstätt utifrån individuella förutsättningar:

- Färdtjänst får endast användas vid de resor då funktionsnedsättningen medför väsentliga svårigheter att använda annat färdstätt än personbil alternativt specialfordon som till exempel närtrafik. Om närtrafik finns att tillgå, ska den nyttjas i första hand.
- En färdtjänstresenär som har förmåga att resa med allmän kollektivtrafik men har svårigheter att gå längre sträckor, eller svårigheter att ta sig till en busshållplats, kan beviljas resa med ett färdtjänstfordon till och från allmän kollektivtrafik såsom busshållplats genom en så kallad anslutningsresa.
- En färdtjänstresenär som på grund av funktionsnedsättning bara kan resa med personbil alternativt specialfordon (fordon med rullstolsplats) beviljas detta. Resorna samordnas med andra resenärer när så är möjligt.

1.3 Begränsningar

Färdtjänstillstånd gäller inte för sådana resor som bekostas av det allmänna enligt annan lag eller förordning, exempelvis skolskjuts eller sjukresa.

2. Tillståndets omfattning

2.1 Giltighetstid

Tillstånd till färdtjänst meddelas för viss tid beroende på funktionsnedsättningens varaktighet. Färdtjänstillstånd får beviljas för högst 2 år. Om osäkerhet råder om funktionsnedsättningens varaktighet ska beslutet meddelas för en kortare tid. Personer med diagnosen demens kan genom styrkande med intyg beviljas färdtjänst i högst 10 år.

Om behovet av färdtjänst ändras under tillståndets giltighet är det tillståndsinnehavarens skyldighet att meddela detta till kommunens färdtjänsthandläggare.

2.2 Resor

För Melleruds kommun gäller följande

- Färdtjänstberättigade får om inget annat anges göra obegränsat antal resor.
- Färdtjänstresor får genomföras alla veckodagar dygnet runt.
- Barn under 7 år får inte utföra färdtjänstresa utan vuxens sällskap.
- Tillstånd kan meddelas under viss del av året. Vintertillstånd gäller under tiden 1 november till 31 mars.
- Tillstånd till färdtjänst är personligt.
- Den individuella prövningen gör att beslutet för den enskilde får innehålla vissa begränsningar, villkor och förutsättningar jämfört med det som ovan anförts.

2.3 Individuella behov och hjälpmedel

Efter individuell prövning, om särskilda behov föreligger, kan färdtjänstillståndet innehålla undantag för resenären till följd av funktionsnedsättning. Dessa behov kräver särskild specifikation i ansökningsen. Behovet ska styrkas genom ett medicinskt utlåtande. Liggande transport och bärhjälp anses inte som individuella behov, då denna service inte utförs inom ramen för färdtjänst.

2.4 Medresenär

En medresenär är en person som följer med den färdtjänstberättigade som sällskap på resan. Personer med ett färdtjänstillstånd har rätt att ta med sig en medresenär som betalar samma egenavgift som den färdtjänstberättigade. Om en person reser som medresenär ska personen åka mellan samma adresser som personen med tillstånd för färdtjänst. En medresenär kan vara en anhörig, egna minderåriga barn eller en vän, bekant eller vårdare.

2.5 Ledsagare

Om hjälpbehovet är större än vad chauffören kan erbjuda har den färdtjänstberättigade rätt till ledsagare. Behovet av ledsagare ska vara knutet till hjälpbehov under själva resan och inte till vistelsen på resmålet. Färdtjänstberättigad som beviljats ledsagare har rätt att ta med ledsagaren gratis. Handläggaren kan begära in kompletterande medicinskt underlag i samband med ansökan om ledsagare. Det är inte kommunens skyldighet att ordna ledsagare till resan, utan ansvaret ligger hos resenären. Om det finns skäl kan resenären få rätt att ta med sig fler än en ledsagare.

3. Service och villkor för färdtjänstresan

Färdtjänstberättigad är skyldig att i första hand nyttja samordnade färdtjänstresor som anvisas av den som fått kommunens uppdrag. Uppehåll kan ej göras vid färdtjänstresa.

Färdtjänstillståndet innebär alltid att resenären får följande service vid färdtjänstresa

- Hjälptill och från ytterdörr i markplan.
- Hjälptill in i och ut ur fordon.
- Hjälptill med säkerhetsbälte.
- Hjälptill med hjälpmedel och bagage in i och ut ur fordonet.

3.1 Beställning och avbokning av resa

Resor ska beställas tidigast 14 dagar före planerad resa, eller senast en timma före planerad resa. Avbokning av resa ska ske senast en timma före beställd resa. Resor får genomföras dygnet runt.

3.2 Hjälpmedel, bagage och bilbarnstol

Tillståndshavare får ta med de hjälpmedel som behövs för resans genomförande, exempelvis gånghjälpmedel, rullator, rullstol eller medicinskt förskrivna hjälpmedel. Detta under förutsättning att hjälpmedlet kan förankras och transporteras på ett trafiksäkert sätt samt rymms

i anvisat fordon. Bagage får bestå av två kassar, alternativt en resväska. Vid behov av bilbarnstol eller bilkudde ska tillståndshavaren tillhandahålla att det finns.

3.3 Assistanshund och sällskapsdjur

Inom färdtjänst får sällskapsdjur inte följa med. Undantag gäller för personer med dispositionsrätt till ledarhund eller certifierad assistanshund. En ledar- eller assistanshund får medfölja utan avgift. På begäran ska resenären kunna intyga sin dispositionsrätt, certifiering och/eller legitimation.

3.4 Område för färdtjänstresor

Reseområdet utgör alla kommuner som ingår i Västra Götaland.

3.5 Egenavgift

Egenavgiften består av en fast grundavgift som inkluderar de första 10 kilometerna på resan. För varje fullgjord kilometer därutöver debiteras en kilometeravgift. Egenavgiften är densamma oavsett ålder, sysselsättning eller syfte med resan och fastställs årligen av kommunfullmäktige.

3.6 Färdtjänstresa i annan kommun

Vid tillfällig vistelse, maximalt 2 månader, i annan kommun, till exempel vid besök hos närstående eller vid vistelse i sommarhus, så kan man efter särskild ansökan beviljas lokala resor med färdtjänst i annan kommun - antingen som anslutning mellan till exempel flygplats/tågstation och resmål, eller för lokala resor inom kommunen på resmålet. Antalet resor i annan kommun utanför Melleruds färdtjänstområde beviljas efter individuell bedömning. Dock kan maximalt 20 enkelresor per år beviljas. Endast personer med giltigt färdtjänstillstånd i Melleruds kommun kan omfattas av resor i annan kommun. Vid resa i annan kommun är grundavgiften den dubbla jämfört med grundavgiften för den som reser i Melleruds kommun.

3.7 Bomresor

När fordonet ej kan finna någon resenär på avtalad plats uppstår en bomresa. Vid bomresor ska skäl till ej utförd resa utredas, och kommunens kostnad för resan debiteras tillståndshavaren vid konstaterad oskälig orsak.

4. Omprövning och återkallande av färdtjänstillstånd

Återkallelse av tillstånd kan bli aktuellt om tillståndshavaren genom förändringar i hälsotillstånd eller av andra skäl inte längre uppfyller kriterierna för att få färdtjänst. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndshavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter eller villkor som gäller för färdtjänsten. Orsaken kan vara att beställaren uteblir upprepade gånger, så kallade bomkörningar, att färdtjänstberättigad låter obehöriga nyttja färdtjänst, hot om våld, vållande av obehag för medpassagerarna/föraren eller att färdtjänstberättigad skadar fordonet.

B. RIKSFÄRDTJÄNST

1. Lokala föreskrifter för riksfärdtjänst i Melleruds kommun

Lagen om riksfärdtjänst (1997:735) ger kommunerna ansvar för att personer med ett stort och varaktigt funktionshinder ges förutsättningar att till motsvarande kostnader som andra göra privata resor i Sverige i rekreationssyfte eller för enskilt ändamål.

Kravet är att funktionsnedsättningen ska beräknas bestå minst sex månader.

1.1 Vem kan beviljas riksfärdtjänst

Den som uppfyller kriterierna enligt lagen (1998:735) om riksfärdtjänst kan beviljas tillstånd för riksfärdtjänst.

1.2 Kriterier för att beviljas tillstånd för riksfärdtjänst i Melleruds kommun

Tillstånd till riksfärdtjänst kan meddelas personer som till följd av stort och varaktigt funktionshinder måste resa på ett särskilt kostsamt sätt.

Med varaktigt menas att funktionshindret förväntas bestå i minst sex månader.

Den sökande ska vara folkbokförd i Melleruds kommun.

Barn över tio år beviljas riksfärdtjänst på samma grunder som vuxna.

1.3 Färdsätt

Handläggaren beslutar om färdsätt, utifrån resenärens funktionsnedsättning och övriga omständigheter. Det för kommunen billigaste färdsättet ska användas, vilket innebär att:

1. tåg, buss, båt eller i vissa fall flyg ska användas i första hand.
2. allmänna kommunikationer i kombination med anslutningsresa i andra hand.
3. som sista alternativ används enbart servicetrafikens fordon.

I första hand beviljas tillstånd för resa med allmänna kommunikationer tillsammans med en ledsagare, eller billigaste färdmedel med utgångspunkt från resenärens funktionsnedsättning.

Den som är beviljad tillstånd till riksfärdtjänstresa med till exempel tåg kan även beviljas anslutningsresa med taxi eller specialfordon till eller ifrån järnvägsstationen.

Endast den som på grund av sin funktionsnedsättning inte kan resa med allmänna kommunikationer med ledsagare kan beviljas tillstånd för resa med taxi eller specialfordon. Att allmänna kommunikationer saknas eller är bristfälliga, är inte skäl för tillstånd till riksfärdtjänstresa med taxi eller specialfordon.

1.4 Villkor riksfärdtjänst

För upprepade resor till samma plats kan man beviljas flera resor under en period men max 10 resor.

1.5 Egenavgift för riksfärdtjänst

Den resande betalar en egenavgift oavsett färdmedel. Egenavgiften för resenären fastställs av regeringen och redovisas i en avståndstabell.

1.6 Återkallelse och omprövning av riksfärdtjänst

Resenären är skyldig att anmäla förändringar som kan påverka beslutet om riksfärdtjänst. Om förutsättningarna förändrats under giltighetstiden kan tillståndet omprövas av Melleruds kommun.